

Socialutskottets betänkande 2025/26:SoU27

En lag om socialdataregister

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till bl.a. en lag om socialdataregister.

I propositionen föreslås att det införs en socialdataregisterlag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. Syftet med lagen är dels att ge Socialstyrelsen möjlighet att behandla personuppgifter i ett socialdataregister på ett ändamålsenligt sätt, dels att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling. Förslaget utökar Socialstyrelsens möjlighet att behandla personuppgifter. Socialdataregistret ska bidra till en ökad kunskap för att utveckla och förbättra socialtjänsten och verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Det föreslås även en skyldighet för verksamheter som bedrivs enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade att lämna de uppgifter som behövs i ett socialdataregister till Socialstyrelsen.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026. Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet föreslås träda i kraft den 1 augusti 2027.

I propositionen föreslås dessutom att en övergångsbestämmelse, som gäller mål om särskild avgift, införs i socialtjänstlagen. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juni 2026.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:165 En lag om socialdataregister.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Regeringens lagförslag	5
Utskottets ställningstagande	6
Särskilt yttrande	7
Regeringens lagförslag (C)	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om socialdataregister,
2. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
3. lag om ändring i socialtjänstlagen (2025:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:165 punkterna 1–3.

Stockholm den 28 april 2026

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Jessica Stegrud (SD), Noria Manouchi (M), Karin Sundin (S), Carita Boulwén (SD), Mikael Dahlqvist (S), Malin Höglund (M), Anna Vikström (S), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Thomas Ragnarsson (M), Christofer Bergenblock (C), Mona Olin (SD), Nils Seye Larsen (MP), Dzenan Cisija (S), Maj Karlsson (V) och Jakob Olofsgård (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:165 En lag om socialdataregister samt ett tillkännagivande som regeringen anser är tillgodosett och slutbehandlat. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till en lag om socialdataregister och förslagen till ändringar i socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Den nya lagen och de ändrade bestämmelserna utökar Socialstyrelsens möjlighet att behandla personuppgifter och syftar till att bidra till en ökad kunskap för att utveckla och förbättra socialtjänsten och kommunernas verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Riksdagen antar även en övergångsbestämmelse som gäller mål om särskild avgift enligt socialtjänstlagen.

Jämför det särskilda yttrandet (C).

Propositionen

Regeringen föreslår att det ska införas en ny socialdataregisterlag som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. Med EU:s dataskyddsförordning avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Syftet med lagen är dels att ge Socialstyrelsen möjlighet att behandla personuppgifter i ett socialdataregister på ett ändamålsenligt sätt, dels att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling. Förslaget utökar Socialstyrelsens möjlighet att behandla personuppgifter i nationella socialdataregister. Ett socialdataregister ska bidra till en ökad kunskap för att utveckla och förbättra socialtjänsten och verksamheten enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS.

Det föreslås även en skyldighet för verksamheter som bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:400) och LSS att lämna de uppgifter som behövs i ett socialdataregister till Socialstyrelsen.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026. Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet föreslås träda i kraft den 1 augusti 2027.

I propositionen föreslås dessutom att en övergångsbestämmelse, som gäller mål om särskild avgift, införs i socialtjänstlagen. Ändringen är av rättelsekaraktär och föreslås träda i kraft den 1 juni 2026.

Redovisning av ett tillkännagivande

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om statistik (bet. 2021/22:JuU26 punkt 48, rskr. 2021/22:293). Enligt tillkännagivandet vore det värdefullt om Socialstyrelsen skulle föra statistik om orsakerna till grund för anmälningar till socialtjänsten eller till att barn omhändertas. Enligt tillkännagivandet bör kriminalstatistiken även särskilja brott mot barn som begås inom familjen samt om gärningspersonen är en förälder eller annan omsorgsperson. Hedersrelaterad brottslighet osynliggörs ofta i brottsstatistiken, vilket gör det svårare att identifiera om flera brottsanmälningar hänger ihop med en kollektiv hotbild där flera gärningspersoner är inblandade. Regeringen bör därför enligt tillkännagivandet vidta åtgärder för att förbättra statistiken på området (bet. 2021/22:JuU26 s. 80).

Regeringen bedömer att tillkännagivandet är slutbehandlat. Enligt regeringen är tillkännagivandet tillgodosett genom det särskilda brottet hedersförtryck som införts i brottsbalken och som trädde i kraft den 1 juni 2022, genom viss statistik och kartläggning av Brottsförebyggande rådet samt genom förslaget i den nu aktuella propositionen om en socialdataregisterlag (s. 70–72).

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

Utskottet har vidare inget att invända mot regeringens redovisning av det tillkännagivande som regeringen anser är slutbehandlat genom bl.a. förslagen i propositionen.

Särskilt yttrande

Regeringens lagförslag (C)

Christofer Bergenblock (C) anför:

Jag anser att det är bra att vi nu får förutsättningar att bl.a. följa upp mer på individnivå inom socialtjänsten och då särskilt inom den sociala barn- och ungdomsvården. Jag har därför valt att inte väcka någon följdmotion med anledning av propositionen. Det saknas dock tydliga mål för vad som utgör god kvalitet i verksamheterna. För att socialdataregistret ska få så stor nytta som möjligt och för att alla barn och unga ska kunna få ett så bra stöd som möjligt bör regeringen enligt min mening också tillsätta en barnrättskommitté som får i uppgift att ta fram gemensamma mål för vad som är god kvalitet i verksamheter för barn och unga inom socialtjänstens område samt indikatorer för att kunna mäta måluppfyllelse samt effekterna av olika insatser på såväl individ- som gruppnivå. Jag kommer att följa hur det nya registret bidrar till en mer kunskapsbaserad socialtjänst och jag avser att ta nödvändiga initiativ till en barnrättskommitté i andra sammanhang.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:165 En lag om socialdataregister:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om socialdataregister.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2025:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om socialdataregister

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 § Syftet med denna lag är dels att ge Socialstyrelsen möjlighet att behandla personuppgifter i ett socialdataregister på ett ändamålsenligt sätt, dels att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling.

2 § Syftet med ett socialdataregister är att bidra till ökad kunskap för att utveckla och förbättra verksamheter som rör socialtjänst och verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Ord och uttryck i lagen

3 § I lagen avses med

socialdataregister: register som förs av Socialstyrelsen och som utgör en rikstäckande samling av personuppgifter som dokumenterats inom socialtjänst och inom verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

socialtjänst: verksamhet som enligt 1 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400) utgör socialtjänst.

Förhållandet till annan dataskyddsreglering

4 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

5 § Vid behandling av personuppgifter enligt denna lag gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Uppgifter om avlidna personer

6 § Vid behandling av uppgifter om avlidna personer ska följande reglering tillämpas:

1. denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen,
2. EU:s dataskyddsförordning, och
3. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Personuppgiftsansvar

7 § Socialstyrelsen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Ändamål

8 § Socialstyrelsen får behandla personuppgifter i ett socialdataregister om det är nödvändigt för att

1. framställa statistik,
2. framställa underlag för uppföljning och utvärdering,
3. utföra epidemiologiska studier, eller
4. bedriva forskning.

9 § Personuppgifter som behandlas enligt 8 § får behandlas även för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

10 § Personuppgifter som behandlas enligt 8 § får behandlas även för andra ändamål, under förutsättning att uppgifterna inte behandlas på ett sätt som är oförenligt med de ändamål som uppgifterna samlades in för.

Elektroniskt utlämnande av personuppgifter

11 § Personuppgifter får lämnas ut elektroniskt på annat sätt än genom direktåtkomst, om det inte är olämpligt.

Tillåtet innehåll i ett socialdataregister

12 § Uppgifter i ett socialdataregister ska gälla socialtjänst eller verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. I registret får det endast finnas

1. uppgifter om en person som är eller har varit föremål för en utredning, ett beslut eller en insats samt uppgifter om utredningen, beslutet och insatsen, och

2. andra uppgifter av administrativ karaktär av betydelse för utredningen, beslutet eller insatsen som personen får eller har fått.

Om det är absolut nödvändigt får det i ett socialdataregister också finnas uppgifter om ställföreträdare för eller närstående till en person som är eller har varit föremål för en utredning, ett beslut eller en insats.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka personuppgifter som får finnas i ett register som regleras i lagen.

13 § Sådana känsliga personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

14 § Sådana personuppgifter om fällande domar i brottmål och lagöverträdelser som innefattar brott som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas, om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Sökbegränsningar

15 § Det är förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

Förbudet omfattar inte sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om hälsa. Om ändamålet med sökningen är att framställa statistik eller bedriva forskning får sökningen även utföras i syfte att få fram ett urval av personer grundat på uppgifter om etniskt ursprung, sexualliv eller sexuell läggning.

Åtkomst till personuppgifter

16 § Åtkomst till personuppgifter i ett socialdataregister ska begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Åtkomsten till personuppgifter ska kontrolleras och följas upp regelbundet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

dels att 15 a § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 23 h §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Kommunen skall lämna ut vissa personuppgifter beträffande enskilda som beviljas insatser enligt 9 § till Socialstyrelsen för framställning av officiell statistik.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas ut.

15 a¹ §

Kommunen ska till Socialstyrelsen lämna de uppgifter som den förfogar över och som behövs i ett socialdataregister som förs enligt lagen (2026:000) om socialdataregister.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kommunens skyldighet enligt första stycket.

23 h §

Den som bedriver yrkesmässig verksamhet enligt denna lag ska till Socialstyrelsen lämna de uppgifter som den förfogar över och som behövs i ett socialdataregister som förs enligt lagen (2026:000) om socialdataregister.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna uppgifter till Socialstyrelsen enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2027.

¹ Senaste lydelse 2003:885.

3 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2025:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2025:400)

dels att 15 kap. 2 § och rubriken närmast före 15 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 15 kap. 9 a §, av följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska införas en ny punkt, 9, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

Personuppgifter som behövs för statistiska ändamål

Personuppgifter som behövs för ett socialdataregister

2 §

Socialnämnden ska lämna personuppgifter till Socialstyrelsen för angelägna statistiska ändamål.

Socialnämnden ska till Socialstyrelsen lämna de uppgifter som nämnden förfogar över och som behövs i ett socialdataregister som förs enligt lagen (2026:000) om socialdataregister.

Regeringen får meddela föreskrifter om socialnämndens skyldighet enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om socialnämndens skyldighet enligt första stycket.

9 a §

En sådan utförare som anges i 9 § ska till Socialstyrelsen lämna de uppgifter som den förfogar över och som behövs i ett socialdataregister som förs enligt lagen (2026:000) om socialdataregister.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförarens skyldighet enligt första stycket.

9. Den upphävda lagen gäller fortfarande i mål om särskild avgift enligt 16 kap. 6 a § den lagen vad gäller bistånd som beslutats enligt 4 kap. 1 § samma lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026 i fråga om punkt 9 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna och i övrigt den 1 augusti 2027.